

■ Claus Bælum fra Hornsyld Købmandsgaard A/S og Paul Verhoeven er meget tilfredse med de resultater, de ser fra brugen af Selko-Calf.

tekst ANNE SKØTT JENSEN

Få det maksimale ud af **KALVE OG KØER**

Hos Hans Peder Hornbjerg er det vigtigt, at køer og kalve kan yde optimalt. Siden april 2011 er der benyttet syreprodukter fra Selko med særdeles gode resultater

Køerne hos Hans Peder Hornbjerg på Tinghøjgaard ved Aars har en meget høj ydelse, og for at sikre, at de næste ko-generationer også bliver topkøer, er det vigtigt, at de allerede som kalve får den optimale start. Kalvene har tidligere været lidt udsatte på Tinghøjgaard. Det skyldes, at besætningen over de seneste år har været under udvidelse, og der er derfor købt køer og kvier ind fra andre besætninger.

– Det kan ikke undgås, at der så kommer lidt uønskede problemer med, blandt andet forskellige sygdomme, siger Hans Peter Hornbjerg. Der har blandt andet været problemer med kalve, der led af diarré. Men problemerne blev løst ved lidt af en tilfældighed.

Det var Claus Bælum, produktkonsulent ved Hornsyld Købmandsgaard, der en dag satte fem liter Selko-Calf af på Tinghøjgaard og opfordrede Hans Peder Hornbjerg til at bruge produktet.

Hans Peder Hornbjerg begyndte at anvende Selko-Calf 1. april 2011 og har ikke fortrudt sit valg.

– Vi har stort set ikke haft en kalv med diarré siden vi startede, siger Hans Peter Hornbjerg.

– Kalvene drikker mere vand nu, hvilket også medfører et højere foderoptag, siger Hans Peter Hornbjerg.

Claus Bælum tilføjer, at det er her hemmeligheden ligger.

■ Kalvene hos Hans Peter Hornbjerg er fulde af livskraft.

– Kalvene skal have noget at stå imod med, og det kræver, at de har et højt foderoptag og drikker rigeligt med vand, forklarer Claus Bælum.

Syreproduktet der gør en forskel

På Tingshøjgaard tildes Selko-Calf allerede i forbindelse med den første råmælk.

- Det giver mælken en lidt anderledes smag, så det er vigtigt at kalvene vænner sig til blandingen fra starten, forklarer Hans Peter Hornbjerg.
- pH bliver sænket i mælken, hvilket giver en antimikrobiel effekt,

■ Køer på vej til malkning.

siger Claus Bælum. Han tilføjer at Selko-Calf indeholder mellem-langkædede fedtsyrer, hvilket er helt unikt. De mellemlangkædede fedtsyrer kan nedbryde cellevæggen hos gram-positiv bakterie, for eksempel Clostridium, derefter kan de kortkædede fedtsyrer bekæmpe bakterien. De kortkædede fedtsyrer bekæmper desuden de gram-negative bakterier, der kan forårsage E-coli, salmonella og andet.

Højere foderoptag

Hos Hans Peter Hornbjerg blandes Selko-Calf i nedkølet, pasteuriseret mælk. Herefter opvarmes mælken til 45 grader og udfodres.

- Vi bliver nødt til at varme mælken op til 45 grader, ellers er den for kold, når den rammer skålen, siger Hans Peter Hornbjerg. Da Selko-Calf er et syreprodukt, er det vigtigt at opblandingen foregår i kold mælk, da det ellers vil "oste".

En "ostning" kan også forekomme, hvis der tilsættes markant mere end en milliliter pr. liter mælk i forhold til doseringsvejledningen.

Kalvedødeligheden er på et minimum

Hvis der er en kalv, som begynder at skramte lidt, hæver Hans Peter Hornbjerg den tildelte dosering af Selko-Calf.

- Det kan vi sagtens gøre i et par dage, indtil vi ser, at kalven er ovenpå igen, og så trapper vi ned til det normale niveau igen, siger han. Besætningen består af ti procent jersey, og resten er holstein. Der benyttes kønssorteret sæd til alle jersey-køer og til holstein kvierne.

Tingshøjgaard

Historie

1983: Hans Peter Hornbjerg købte gården i fri handel, med 50 hektar og 50 køer

1999: Besætningen blev udvidet til 120 køer

2003: Besætningen blev udvidet til 250 køer

2005: Besætningen blev udvidet til 400 køer

2008: Besætningen blev udvidet til 750 køer

Bedriften

- 750 køer, 90 procent holstein og 10 procent jersey
- 600 hektar, heraf er 150 hektar forpagtet
- 14 ansatte, to mand fast i marken og en til at servicere og vedligeholde maskiner, resten arbejder i stalden

■ Der udfodres kun en gang i døgnet på Tingshøjgaard.

■ Selko-TMR har reduceret dyrlægeomkostningerne, siger Claus Bælum, Hornsyld Købmandsgaard A/S, forhandler i Danmark, og Paul Verhoeven, Manager i Holland.

– Lige nu har vi faktisk det problem, at vi har alt for mange kvier, siger Hans Peter Hornbjerg.

Dels er det på grund af brugen af kønssorteret sæd, men det hænger også sammen med, at der ikke dør nogen kalve.

De to racer holdes rene og krydses ikke med andre, dog kan der blive brugt en kødkvægstyr på en ko, der er svær at få drægtig.

Den højt ydende malkeko

Da Hans Peter Hornbjerg var overbevist om effekten af Selko-Calf, ønskede han noget lignende til køerne. Claus Bælum introducerede derfor Selko-TMR.

– Det er et syre-produkt som mange andre, der forebygger, at fuldfoderet begynder at varme, siger Claus Bælum. Det har dog aldrig været et problem for Hans Peter Hornbjerg, at foderet begynder at varme.

– Til gengæld har det givet en forbedret sundhed i besætningen, siger han. Hans Peter Hornbjerg begyndte at blande Selko-TMR i køernes fuldfoder i midten af oktober 2011. Efter tre uger stoppede han tildelingen, da han ikke mente at have set en effekt. Efter ti dages pause begyndte han igen og har siden blandet Selko-TMR i foderet hver dag.

– Der var en masse småting, som vi faktisk ikke havde set i de tre ugers prøveperiode, fortæller Hans Peter Hornbjerg. Køerne havde været mere rolige, og yversundheden havde været bedre.

– Den højt ydende malkeko går på en line og må ikke vælte, siger Paul

Verhoeven, fra Selko. Det gælder om at opnå den rette balance mellem gode og dårlige bakterier i koens miljø.

Køerne skal have et godt foder

I besætningen på Tingshøjgaard har de højest ydende køer en daglig ydelse på 70 kg mælk. For at opnå denne ydelse skal alt selvfølgelig være i orden. Foderet skal være af bedste kvalitet og sundheden god. Der udfodres kun en gang om dagen, og så bliver der skubbet foder ind jævnlige gennem hele dagen.

– Det fungerer rigtig fint med kun at udfodre en gang dagligt, siger Hans Peter Hornbjerg.

Køerne er inddelt i seks hold, og i alle

afsnit er der reduceret foderbord.

– Køerne har et godt optag, og det har ikke været påvirket af tilsætningen af Selko-TMR, siger Claus Bælum.

Yversundheden er kommet helt i top på Tingshøjgaard.

– Det er ti dage siden, at vi sidst har haft en ko med mastitis, fortæller Hans Peter Hornbjerg.

Det vurderes, at frekvensen af mastitis er faldet med mellem 25 og 30 procent, efter at Tingshøjgaard er begyndt at blande Selko-TMR i foderet.

– Jeg fortsætter med at bruge produktet, da det uden tvivl reducerer mine dyrlægeomkostninger, siger Hans Peter Hornbjerg.

De ansatte har bemærket, at køerne ikke leger så meget med vandet længere.

– Det kan skyldes, at køerne har været plaget af clostridier og nu er fri af dette. Clostridier medfører et hævet svælg, der forhindrer køerne i normal drikkeadfærd, forklarer Claus Bælum.

Der i blandes to liter Selko-TMR pr. ton fuldfoder. Det giver en dagspris på 1,45 kroner pr. ko.

Kapaciteten skal udnyttes

Hos Hans Peter Hornbjerg er der aktivitet i stalden næsten døgnet rundt. På hovedejendommen, hvor de højest ydende køer går, bliver der malket 21 timer i døgnet.

» ... LIGE NU HAR VI FAKTISK DET PROBLEM, AT VI HAR ALT FOR MANGE KVIER...

Fakta om Selko

Selko er et hollandsk firma, der er ejet af Nutreco. Selko beskæftiger sig udelukkende med fodertilskud.

Selko blev grundlagt i 1983 og har nu forhandlere i mere end 50 lande over hele verden.

I Danmark benyttes Selko-Calf i 100 besætninger og Selko-TMR i 15 besætninger.

- Malkestalden er de dyreste kvadratmeter i stalden, og derfor skal den bruges næsten hele tiden, siger Hans Peter Hornbjerg. Det er faste teams, der malker og de ved lige, hvad de skal gøre. Der er kun to gange halvanden time, hvor den traditionelle 2x16 malkestald ikke er i brug.
 - Malkestalden ligger lige ved siden af kælvningsafdelingen, fordi det giver det bedste opsyn med køerne, siger Hans Peter Hornbjerg. På denne måde er der mulighed for hurtig fødselshjælp, hvis kælvningen giver komplikationer.
- Foruden på hovedejendommen Tinghøjgaard er der køer på tre andre ejendomme. På Tinghøjgaard er der 530 køer, der malkes. Det er de højestydende og nykælverne.
- Det er her, vi har mest opsyn, så det er naturligt at have de højestydende her, fortæller Hans Peter Hornbjerg. På en anden ejendom bliver der malket 130 køer i en 2x8 malkestald. Den tredje ejendom er stedet, hvor højdrægtige køer er opstaldet. På den fjerde ejendom går der lavdrægtige køer.
- På alle ejendomme er der sand i sengebåse.
- Det giver en god ligge-komfort for køerne, og de er meget rene, siger Hans Peter Hornbjerg.
- At køerne er meget rene gør, at der spares tid i forbindelse med malkningen.
- Der er ikke udvidelsesplaner lige foreløbig på Tinghøjgaard. Det næste projekt er et nyt stuehus. ■

■ Der er sand i sengebåse på Tinghøjgaard.